

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre ..... 16 kor.
 Negyedévre ..... 4 "

Helyben láshoz kádva:
 Egész évre ..... 30 kor.
 Negyedévre ..... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ..... 24 kor.
 Negyedévre ..... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kóriratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A püspök beiktatási ünnepélye.

Két nap múlva harangok zugása jelzi Nagyvárad ünnepét, hogy Szent László ősi püspöki székeének örökösét beiktatják magas méltóságába.

A beiktatási ünnepély nagy fényvel, a polgárság impozáns részvételével megy végbe, méltóan a nagy alkalomhoz s méltóan a kiváló egyházfejedelemhez: gróf Széchenyi Miklóshoz.

A két napos ünnepség alatt megnyilatkozik a polgárság szeretete, tisztelete az új főpásztor iránt s bizonyára viszont szeretetre talál a fenkölt szellemű egyházfejedelem lelkében új otthona, e megye és e város népével, intézményeivel és híveivel szemben.

A püspök látogatásai.

Gróf Széchenyi Miklós püspök tegnap délelőtt kikocsizott a városba s látogatásokat tett a legelőkelőbb méltóságoknál.

Igy Brém Lőrinc szászkei jegyző kíséretében meglátogatta dr. Miskoicz Ferenc Bihar megye főispánját, dr. Radu Demeter gör. kath. püspököt, báró Szenkeressy Zsigmond kir. tábla elnököt, Hlatky Endre, Nagyvárad város főispánját és Rimler Károly polgármestert.

A tisztelegő küldöttségek.

Mint már említettük, a küldöttségek tisztelgését holnap, hétfőn, május 29-én délután 4 órakor fogadja gróf Széchenyi Miklós püspök.

A küldöttségek sorrendjét most állítják össze a püspöki palota irodájában. *Otvannál több küldöttség jelentkezett.* Békésvármegye tegnap jelentette be, hogy szintén küldöttség által vesz részt az ünnepségen.

Előre láthatólag késő este lesz, mire a küldöttségek tisztelgése véget ér.

Fáklyásmenet és szerenád.

Holnap, hétfőn este, az installáció előestéjén Nagyvárad polgársága a katonaság részvételével impozáns fáklyásmenettel vonul a rezidenciához, a hol Hoványi Géza képviselő mond üdvözlő beszédet. A rendező bizottság tegnapi ülésén végleg megállapította a fáklyásmenet programját a következőkben:

Gyülekezés este két órakor a Katolikus Kör udvarán. Itt a fáklyavivőknek kiosztják a fáklyákat. A katonai zenekar ugyanoda érkezik háromnegyed nyolckor, száz lampionvivő katonával. A rend fenntartására Réz Bertalan rendőrkapitány vezetése alatt álló rendőrségen kívül 50 tagú rendezőség gondoskodik. A rendezőség tagjai a jelvényeiket ma és holnap Jelinek Gezánál a városházán, vagy holnap este 7 órakor a Katolikus Körben átve-

hetik. Pontban nyolckor elindul a menet a Katolikus Kör udvaráról. Elől hat lovasrendőr halad, utánuk a katonai zenekar, aztán ragyogó transzparensok a következő szavakkal: *Eljén gróf Széchenyi Miklós!* Következik száz katonai színészlámpásokkal és 26 katonai égő lampionnal, majd kettesével a négyszáz fáklyavivő és akik még a menetben részt akarnak venni. A menet a Rákóczi-úton és a Muzseum utcán át vonul a rezidencia elé, hol az önkéntes tűzoltók előzetesen kordon vonnak és a palota előtt zárt négyszöglet tartanak fenn. A közönség a kordonon kívül a katonazenekar, a katonák, a fáklyások, a dalárda és a rendezőség a kordonon belül foglalnak helyet. A felvonulás és az elhelyezkedés alatt a zenekar játszik. Ezután kezdetét veszi a szerenád a következő műsorral:

1. Nyitány »Stradella« operából Flotow. Előadja a csász. és kir. 101. ezred teljes zenekara.
2. Üdvözlő beszéd. Tartja dr. Hoványi Géza orsz. képviselő.
3. Üdvözlő Beleznay Antaltól. Énekli a monstre énekkar.
4. Beethoven: Isten dicsőítése. Énekli a 100 tagú énekkar.
5. Wagner: Részlet »Tannhäuser« operából. Előadja a katonai zenekar.
6. Erkel: Himnusz. Énekli az énekkar.

A menet elvonulása ugyanolyan sorrendben történik, mint a felvonulás. A fáklyákat a Muzseum utcán eldobják s a menet itt feloszlik.

Az ünnepélyes beiktatás.

Kedden, május 30-án délelőtt a székesegyházban megy végbe gróf Széchenyi Miklós püspök ünnepélyes beiktatása.

A templomba lépésre *nem adnak ki jegyeket s a bemenet szabad lesz*, csupán a nagyobb ünnepélyeknél szokásos hatósági helyeket tartják fenn.

Az iskolák, intézetek növendékei a székesegyház és a püspöki palota közötti utvonalon lesznek felállítva, ahonnan a püspök bevonulását végig nézik. A bevonulás után a gyermekeket szétbocsátják.

Kilenc óra előtt a káptalan tagjai és az alsóbb papság a székesegyházban gyülekezik, ahonnan papdiszben, egyházi menetben a püspöki palotába vonul s a Te Deum éneke és harangzugás mellett a templomba vezetik az új várad püspököt.

A székesegyházban, midőn a püspök belép, az Ecce Sacerdos magnus... hangjaival fogadják s a püspök felvonul a szentélyben levő mézsámolyhoz s rövid imát mond.

A beiktatási ünnepély a kinevezési okmányok felolvasásával veszi kezdetét.

Az okmányok felolvasása után a püspök latin nyelven, a püspöki trónról beszédet intéz a papsághoz, amely után a káptalan legrégebb tagja szintén latin nyelven üdvözlő az egyházmegye új főpásztorát.

Az üdvözlés elhangzása után a papság egyenként hódolattal a püspök elé járul.

A püspök válasza s a papság hódolatnyilvánítása után gróf Széchenyi püspök felmegy a szószékre és szent beszédet intéz a hívekhez.

Majd ünnepélyes szent misét mutat be a püspök s ennek végén teljes bucsuval összekötött pápai áldást oszt a hívekre.

A beiktatási ünnepély ezzel véget ér s a bevonulás sorrendjében az összes papság visszakiséri a püspököt a rezidenciába.

A beiktatási ünnepség alatt a katonai zenekarral megerősített székesegyházi zenekar és énekkar, Beleznay Antal vezetésével, a következő darabokat adja elő:

Kersch Ferenc: Ecce Sacerdos.

Dr. Szemethy Géza: Posui adiutorium (Responsorium) a capella. Introitus és Post communio choralliter.

Graduale. Dr. Szemethy G.: Alleluja. Beatus vir (a capella, Falsibordoni.)

Offertorium. Dr. Szemethy G.: Dispersit (5 szólamu a capella.)

Filke: Missa sollemnis in D.

A diszebed.

A beiktatás napján, kedden déli 1 órakor gróf Széchenyi Miklós palotájában diszebedet ad, amelyre hivatalosak a következők:

Acsay Ferenc, dr. Adorján Emil, báró Ambrózy István, dr. Bakacs Béla, Bakó István, Balásházy Iván, Balics Lajos, Barabás György, Baranyi András, Bary József, dr. Bartóthy Pál, Bartos Ferenc, dr. Bánóczy Gyula, Bázár Gyula, Bedák Mátyás, Bedy Vince, dr. Belopotoczky Kálmán, Beleznay Antal, Bertsey György, Besser Hugó, dr. Beöthy László, Bezeredy Andor, Bihar Jenő, Bodnár Gyula, Bonitz Ferenc, Bordé Ferenc, dr. Bozóky Alajos, Bölönyi József, dr. Böszörményi Géza, Böszörményi Lajos, Brém Lőrinc, Brósztel Lajos, dr. Bundala Mihály, Bunyitay Vince, Buteanu János, Butyka Lajos, Chilkó László, dr. Czifra Kálmán, Csicsay Alajos, Csécsi Nagy Imre, Demetrovics Elek, Derczy István, Dietrich Albert, Dietrich Gyula, Dobozy Kálmán, Dorogi Pál, Döry (de Jobbáza) László, dr. Dunay Alajos, Dus László, ifj. Elek Gusztáv, Eleméry Ferenc, gr. Erdődy Gyula, gr. Erdődy Lajos, gr. Erdődy Tamás, des Echerolles Kruspér Sándor, des Echerolles Kruspér Sándor, Eszes Béla, Erős Rezső, Erdős Károly, dr. Ertsey Péter, Feldmann Miklós, Frankó Endre, Fráter Barnabás, Fráter Emil, dr. Fráter Imre, Fetser Antal, Fricke Emil, Früchtel Ede, Gabriely Lajos, Gauruder Isaurus, Gábel Jakab, Gál István, Gáspár István, dr. Gedeon Alajos, Gellért László,

Nagy pünkösdi o c c a s i ó!

Minden cikkben versenyen kívüli olcsó árak! Cégem speciális újdonságai: divatos ruhaszövetek, francia green dinok.

Angol zephirek, selymek és ruhadiszek Blousok, csipke betétek és gallérok, keztük és harisnyák. Vásznak, asztal és fűhérművek, teljes menyasszonyi kelengyék. Szőnyeg és csipketűgöngyök.

Uridivat különlegességek

CZILLÉR IMRE

nagyruháza.

br. Gerliczy Ferenc, Gerő Armin, Géczy Lajos, Grallért Konrád, Gráczer Lajos, Gresinczy Antal, Gróh Ferenc, Grócz Béla, Gröschl Alfonz, Goda Béla, Görgényi Jenő, Hamernyik Sándor, Hankovits Ferenc, Haszay Gyula, Heilinger József, Herberth Mihály, Hlatky Endre, Huzella Gyula, Hlatky Schlichter Lajos, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, Imrik Péter, Imrik S. Zoltán, Istvánffy István, Jankovich Károly, Jobst József, Kampell József, dr. Karácsonyi János, dr. Karach Lollion, Károlyi Irén, Klobusitzky Béla, Keckeméti Lipót, Keszthelyi Zoltán, Kiss István, dr. Kuecht János, Kuy Antal, Kolozsy Béla, Komlóssy József, dr. Konrád Jenő, dr. Konrád Márk, Korda Andor, dr. Kovács János, Kovács Rezső, Kovács Márton, Kópis József, Krisztik János, Körössy Endre, Kőszeghy József, Kun Frigyes, Kurovsky Ferenc, dr. Laurán Agoston, dr. Lányi József, Lestyán Adorján, dr. Lestyán Endre, Léki Kornél, dr. Lindenberger János, Lopussay Gyula, Lovassy Ferenc, dr. Lóky Béla, Lówy Mór, Lukács Odón, Lukátsffy Odón, Madách Emánuel, Magerl Károly, Mahalcsik Bono, gróf Majláth József, Mayer Antal, Makkay József, Mangra Vazul, Markovits Antal, Markovits Kálmán, Markovits Manó, Marosi Endre, Materny Imre, Mattanovich Ernő, dr. Márki János, dr. Mazurek Gyula, dr. Márkus László, Medvigy Gábor, Medvigy Mihály, Melchner Róbert, Mellau István, Mérey Gyula, Miskolczy Barnabás, dr. Miskolczy Ferenc, id. Miskolczy Jenő, Miskolczy Pál, Molnár Géza, dr. Molnár Imre, Molnár János, Molnár Kálmán, dr. Móricz Ernő, Moskovics József, Munk Béla, Nadányi Gyula, Nadányi Károly, Nagy Márton, Nagy Imre, Nári Szabó Jenő, Nemes Károly, dr. Németh Károly, dr. Némethy Gyula, Németi József, Niedermann Antal, Novotny Alfonz, Nyári Ignác, Obermayer Ewald, Olasz Béla, Olasz Elemér, dr. Órley György, Pallay Lajos, Papp Imre, Papp János, Papp Miklós, Plattby Miklós, dr. Pataky Arnold, Pácz Sándor, Pák Emánuel, Pekanovics Imre, Pernecky Jenő, Peszeky Ferenc, Petri Gyula, dr. Radu Domster, dr. Ragacs Rudolf, dr. Rádl Odón, Ránffy Zsigmond, Reisman Mór, Rézmán Márton, Richter Jenő, Rimánóczy Béla, Rimánóczy Kálmán, Rimler Károly, Rónai Antal, Rózemberszky Gyula, Rosenzweig alezredes, Ruschek Antal, Ruszka Ignác, Sas Ede, Sárkány József, Sánta D. sző, Sárréti János, Schwartz Antal, Schwartz Ferenc,

Schwartz Hermann, dr. Schweiger Ede, Serly Béla, Serly Viktor, Siket Traján, Singlár Gyula, Stark Gyula, dr. Stan Florián, Stokker József, Spett Gyula, Sumichraszt László, Somossy Viktor, Su'yok István, Szabó Ferenc, Szabó István képviselő, Szabó István, Szabó Sándor, Szabadhegyi Géza, Szabadhegyi Ernő, Száhlender Károly, Szébeny Gyula, Szentiványi János, báró Szentkereszty Zsigmond, dr. Szemethy Géza, Széchenyi Jenő, gróf Széchenyi Jenő, gróf Széchenyi Pál, gróf Széchenyi Viktor, gróf Széchenyi Antal, gróf Széchenyi Domokos, gróf Széchenyi Frigyes, gróf Széchenyi Ernő, gróf Széchenyi Péter, dr. Székely István, Székely Sándor, Széles Elek, Szirtes Antal, Szottried József, Szokoly Tamás, Sztanislavszky Adolf, Sztarill Ferenc, Szőke János, Szunyogh Szabolcs, Szilárdy Ernő, Sürmay L. Árpád, Szüllő Géza, Tamásfalvy Thury Ignác, Telegdy József, Telegdy László, Teszler Simon, dr. Thury László, gróf Tisza István, gróf Tisza Kálmán, dr. Titz Antal, Tóth Mihály, Trenhauser József, Urbán Adolf, Uilmann Sándor, Unger Gusztáv, Valkovits József, Vagaszky János, Varju Lajos, Varró Domokos, Várady Ede, Várossy Tivadar, Veljáczy Gyula, Verner Kálmán, Vitkovszky Flóris, dr. Vucskics Gyula, Vallner Odón, Wennes Jenő, dr. Wertheimstein Heinrich, dr. Wimmer Julián, Winteritz Mór, Zathureczky István, Zlinka János, gr. Zichy Frigyes.

Rimler Károly polgármester a törvényhatóság tisztelgésére vonatkozólag a következő értesítést adta ki:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága küldöttségének gróf Széchenyi Miklós püspök ur ő Nagyméltósága előtti tisztelgésének időpontja folyó hó 29-én hétfőn, délután 4 órára lett megállapítva.

Ebből folyólag felkérem a törvényhatósági bizottságnak azon tisztelt tagjait, akik e küldöttségben való részvételre jelentkeztek, hogy hétfőn délután háromnegyed 4 órakor a püspöki rezidencia első emeleti előcsarnokában megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. május 27.

Rimler Károly,
polgármester.

Felkiadás az iparos polgárokhaz!

Szives tudomásukra hozom, hogy folyó hó 24-én megtartott előjárói ülés azt a határozatot hozta, hogy gróf Széchenyi Miklós O Nagyméltósága püspöki székhéne e hó 29-iki elfoglalása alkalmával az ipartestület az ünnepélyen magát küldöttség által képviselteti. Ezenkívül az ünnepélyt rendező bizottság által rendezendő fáklyásmenetben részt vesz.

Az egész város lakossága ünnepelni fogja e napot, midőn egyházmegyénk főpáστοra magas állását elfoglalja. Felkérem iparos polgártársaimat mint minden szép és jó cél előmozdítóit, tegyék e nap estélyét polgári ünnep és jelenjenek meg mindannyian e magas szentes kitüntető ünnepélyen. A fáklyásmenet úgy lenne méltó az ünnepélyhez, ha a fáklyavivés a polgárok által teljesítettnek, ami annál könnyebb, mert a fáklyák Stearin vegyületekből vannak nem füstölnek és nem csepegnek.

Mély tiszteletem kifejezése mellett felkérem testületünk érdemes tagjait, vegyenek részt a fáklyák vitelében s akik ezt tenni óhajtják jelenjenek meg 29-én hétfőn este 7 órakor a Kath. Kőr udvarában a fáklyák átvétele végett. Kérésem megújítása mellett maradtam tisztelő hívők

Bertsey György,
elnök.

Gerliczy bárót Szegeden felleptetik. Szegedről jelentik: Báró Bánffy Dezső halálával megüresedett szegedi I. kerületi mandátum elnyeréséért már eddig is sok aspiráns küzd. Nyíltan ugyan még egy jelölt sem lépett föl, de körülbelül bizonyos, hogy a szegedi összes pártok állítanak jelöltet. Báró Bánffy Dezső halálával feloszlik a szegedi Bánffy-párt, melynek tagjai nagy részben a munkapárthoz fognak csatlakozni. A munkapárt jelöltjei közül különösen két komoly nevet emlegetnek: Gerliczy Ferenc bárót és várhelyi dr. Rósa Izsóét, aki a szegedi munkapárt elnöke, Gerliczy Ferenc báró a Szeged melletti Deszken nagybirtokos, a város ügyeit ismeri, s elég népszerű is, de a munkapárt radikális emlemei hallani sem akarnak róla, mivel Gerliczy báró exponált katolikus vezérférfit. A munkapárt végrehajtó bizottsága vasárnap délelőtt fogja megtartani jelölt gyűlését.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vasárnapról-vasárnapra.

A szabadkőművesek a közelmúltban nagyon sokat siránkoztak azon, hogy a *katholikus középiskolákban* a *katholikus* tanulók Mária-kongregációkat alakítanak. A derék malteres vitézek még a képviselőházban is megszólaltattak egy pár testvérüket a kongregációk ellen s ezek az urak nagy hanggal követelték a vallás- és közoktatásügyi minisztertől, hogy azonnal oszlassa fel a középiskolák Mária-kongregációit. Az iskolákban — mondották a kis és még kisebb Várad zsigmondok — csakis a száraz tudományra lehet oktatni a növendékeket es nem szabad a tantermekbe semmiféle klerikalizmust *becsempészni*. Mi tisztában voltunk azzal, hogy a szabadkőművesek a száraz tudományt úgy értelmezik, hogy az ifjúságot az ő felfogásuk szerint oktatnák s csak az

a »tudomány«, amely a kőművesi boszorkányműködésben lesz kotyvasztva. A hitnek és keresztény erkölcsnek semmi köze nincs az iskolákhoz; mondják az akácvirág lovagjai. El kell törülni a kongregációkat. Hogy miért arra a »Kelet«, a szabadkőművesek hivatalos közlönye adja meg a választ. A szabadkőműves eszméket kell becsempészni az iskolákba. Becsempészni! Hogy ezt akarják a testvérek, álljon itt szószerint a »Kelet« hivatalos tudósítása a Budapest keletén dolgozó »Deák Ferenc páholy« erre vonatkozó munkájáról:

A »Deák Ferenc páholy« kívánatosnak tartja, hogy a szabadkőműves tanár testvérek együttesen foglalkozzanak azzal a kérdéssel, hogyan lehetne a mai tanterv keretén belül a szabadkőművesi eszméket a középiskola egyes tantárgyainak tanításában érvényesíteni.

Tehát a középiskolákra fáj a foguk a szabadkőműveseknek. Csak bele ne törjék.

A koldus honvéd.

Irta: Szabados Pál.

Hol volt, hol nem volt...
Ökölnyi koromban,
Amikor felettem
Döngicsélő méhek,
A falusi malom
Zúgó susogása,
Verébesiripolás
Altatón zenéltek.

Ökölnyi koromról
Szól ez a történet
Akáclobos falum
Illatos árjában,
Amikor az alkony
Levette süvegét
Az ég pereméről.

Szóval gyermek voltam,
Bohó, játszó gyermek.
Ószbe csavarodott öreg bácsikától
Kaptam én egy képet.
Sánta lábu koldus

Tavaszi és nyári cipőkülönlegességek

„KOBRAK“-nál

Helybeli és vidéki telefon: 847.

28

Rákóczi-ut 3.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 27. |

Návay Lajos alelnök egyegyed 11 óra-
kor nyitotta meg az ülést.

Pop Cs. István személyes kérdésben
kér szót. Hivatalos jegyzőkönyv felolvasásával
bizonyítja, hogy a legutóbbi beszédében el-
panaszolt sérelmek létezéséről konkrét esetek
tanuskodnak. Ezzel választ ad Szűllő Gézá-
nak, aki Popot említett beszédének elmondásakor
azzal támada, hogy törvényes adatokra való
hivatkozás nélkül batóságokat támad meg.

Szűllő Géza: Pop beszéde alatt az volt
a benyomása, hogy Pop panaszának, mint egy-
általán minden felszólalásainak, melyet a ro-
mánok állítólagos sérelméről tesz: az a célja,
hogy a külföld előtt kompromitálja a magyar-
ságot.

Pop Cs. István: Erélyesen tiltakozik az
ellen, hogy képviselő társa elismerés helyett
újabb vádat emeljen ellene, amikor ő törvé-
nyes adatokkal igazol egy olyan konkrét
esetet, melyre támaszkodva adta elő panaszát.

Enök az indítványkönyvből felolvastatja
Heltai Ferenc és Szerényi József indítványát,
a talpfaszállítás megvizsgálására bizottságot
küldjön ki a Ház. Enök indítványozza, hogy
a két indítvány indoklására a június 9-iki
ülési elején térjenek át. — Interpellációt je-
gyeztek be Polónyi Dezső a Margitsziget gon-
dozásának elhanyagolásáért és Barcsay Andor
a hunyadmegyei főispán visszaéléseiért.

Attértek

a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetésének általános tárgyalására.

Damján Vazul: A költségvetést évről-
évre fokozni kell, hogy a fejlődő kultúra fo-
kozódó igényeire anyagi fedezet legyen. A
görög keleti román papságnak kongrua ren-
dezését kívánja. A román közép és elemi is-
kolák elhanyagolt állapotáról panaszodik; a
kormány nem nyújt elegendő segílyt a román
iskola fenntartására. A költségvetést nem fo-
gadja el.

Brandsch Rezső (szász) a népiskolák
mizériáiról beszél.

Ismerteti a szász iskolák rendszerét. Szól
az oktatás nyelvééről a népiskolákban és azon
nézetének ad kifejezést, hogy az a tanítási mód
áll helyzetének magaslán, amely szerint a
tanítás a gyermekek anyanyelvén folyik. El-
fogadja a javaslatot.

Apponyi a kultúrügyekről.

Gróf **Apponyi** Albert: Reflektál előtte
szóló felszólalására. Maga is azt vallja, hogy
nem helyes, hogy nemzetiségi vidékekre olyan
tanítókat küldjenek ki, kik nem értik az azon
vidéki nemzetiségi nyelvet, ahová őket már a
magyar állameszme szempontjából is kiküldték.
Rátér a költségvetés számszerű arányaira. Saját
tapasztalatból tudja, hogy a költségek a leg-
utóbbi 4 év alatt 100 százalékkal szaporodtak.
Ez a nagy szaporodás azonban nem jelenti
azt, hogy a költségtöbblet is 100 perccenttel
emelkedik. Mert ezzel felmerült oly adminisz-
tratív költség, hogy az előirányzott költségve-
tési összegből csak kevés irható a kulturfej-
lesztés javára. Szól a minisztersége alatt ta-
pasztalt viszonyokról. Ismerteti az 1907-ik és
1908-ik évi népiskolai törvények intencióit.
Ismerteti a gardasági ismétlődő iskolák mai helye-
zetét, majd áttér a tanítók fizetés és status
rendezésének kérdésére.

Kijelenti mindenekelőtt, hogy ő neki is óhaja,
hogy a tanítók felekezeti és más szempontok-
tól eltekintve, egy jelleggel ruháztassanak fel.
Szól a tanítószolgálat sanyaru anyagi helyzetéről és
nyugdíjviszonyairól. Ezzel kapcsolatban szóvá
teszi a tanári nyugdíj kérdést és azon állás-
ponton van, hogy tekintettel arra, hogy a tani-
tói, illetve tanári foglalkozás az, mely a leg-
jobbban és ugymond leghamarabb emészti fel
az emberi fizikumot, maradjunk a 30 éves szol-
gálati időnél, mely után teljes nyugdíjban ré-
szesüljenek a tanárok. Ismerteti a lelkes és
pap kérdést és ennek keretében az egyetemek
theologiai fakultásairól beszél. Majd foglal-
kozik a felnőttek oktatásával és azt mondja, hogy
a szociáldemokrata párt egymaga többet költ e
tekintetben kulturális célokra, mint az állam,
melynek pedig kötelessége volna saját érdek-
ből is a kérdést jobban felkarolni. Áttér ezután
az Operában uralkodó állapotok ismertetésére.
Azt mondja, hogy nem tehetség, vagy tudás-
hiány oka ezen dekadenciának, mert az meg
van, hanem az, hogy a magyarember csak a

legsükségesebb munkát végzi el és ott, ahol
továbbfejlesztésre volna szükség, nem munkál-
kodik. Minálunk azt nevezik individualitásnak,
ha valaki a levegőbe lóg, nem pedig azt, ha a
művészetére törekszik. Áttér Kelemen Samu
tegnapi beszédére.

Apponyi Albert beszéde további részében
válaszol azokra a támadásokra, melyek a kon-
gregációt érintették. Ezek a támadások komoly
elbírálat nem érdemelnek. A kongregációknak
pedig nem szabad a Ház vitáiba kerülni. Nem
fogadja el a javaslatot.

Barcsay Andor a hunyadmegyei állapo-
tok ügyében interpellálja a belügyminisztert.
Az ülés 2 órakor ért véget.

A mezőgazdasági felsőbb oktatás kérdése.

— Erős Rezső. —

Lapunk tegnapi számában szóvá tettük a
mezőgazdasági oktatás kérdését. Ez az ügy
nagyobb vita tárgyát képezte a nem régebben
megtartott gazdakongresszuson is, ahol felme-
rült az a gondolat, hogy a mezőgazdasági ok-
tatás ügye a vallás- és közoktatásügyi minisz-
térium hatásköréből a földmívelésügyi minisz-
tériumhoz tételessék át. Ezt a kongresszus nem
fogadta el, azonban állást foglalt, bár csak
szótöbbséggel, a külön gazdasági egyetem mel-
lett. A kérdéshez igen érdekesen szolt hozzá
Erős Rezső püspökségi jószágigazgató, akinek
erre vonatkozó előadását az ügy megvilágítása
végett az alábbiakban egész terjedelmében
közöljük:

Nagy baja e kérdésnek, hogy azzal csak-
nem kizárólag elméleti emberek foglalkoznak
és azt szinte monopolizálják.

Mikor ezelőtt közel négy évtizeddel a
magyaróvári akadémiára kerültem, a tanárok
nem voltak egyetértésben a gazdasági főiskola
ügyében és csakhamar tapasztaltam, hogy a
fővárost kedvelők ennek a fontosságát bajto-
gatták, a vidéken meghonosodtak meg a vidéket
emelték ki.

Ennek kapcsán a fakultás és főiskola kö-
zötti vitában azért került felszínre a főiskola,
mert ezt óvár még mindig elérni reményltem,
annál is inkább, mert nyilvánvaló volt, hogy a
fővárosi főiskola az ország pénzügyi helyzete
mellett belátható ideig meg nem valósulhat,
a fővárosért rajongók pedig azért maradtak
főiskola pártiak, mert attól tartottak, hogy
fakultássz: Kolozsvárra kerül a felsőbb szak-
oktatás s akkor vége a fővároshoz kötött re-
ménynek.

A felsőbb kiképzés szükséges voltáról
akkor is meg volt győződve mindenki, úgy
mint ma, mégis nem a célt támogatták, hanem
azon vitakoztak, hogy hosszabb vagy rövidebb
nyelű kalapáccsal verjék e a vasat, mely
azóta nem csak kihült, de meg is rozsdá-
sodott.

Mindnyájan tudjuk, hogy a felsőbb szak-
képzés kérdése ma is meddő vita s négy év-
tizden át mi sem történt e téren, mert az,
hogy a tanintézetek helyes irányát kiterjesz-
tették Óvárra is, a tanintézeteket pedig aka-
démia címmel látták el, még távolról sem
létesített felsőbb szakoktatást, hisz azért van
ma is felszínen a kérdés, mert még mindig
megoldásra vár.

Ma nekünk gyakorlati embereknek is mó-
dunkban áll a kérdéshez hozzá szólni és ab-
ban dönteni.

Érem a kobelén . . .
Valamikor régen
Görgy háboruban
Honvéd volt a szegény,
Egyik keze béna
És a másik koldul
S reszkető kezébe kevés máriás hull.

Mentem . . . mendégéltem
Evvel a szent képpel
Fel az iskolába . . .

Kezdődik a lecké
Jó öreg tanítóm
Éppen azt beszélte:
. . . A majtényi sikon
Nagy Bercsényi Miklós
Hogy védte zászlaját . . .
Dicsőségben úszó
Soha meg nem hajló
Máriás standárját

Dehogy hallgattam én
Ezt a szép beszédet,
De azért a szemem
Könybe-lábadt, égett.
Mert én fél szememmel

Egyebet sem láttam,
Egyebet sem néztem
Mint azt a féllábu
Azt a sápadt arcu
Hős béna honvédet.

— Mit csinálsz te fiam?
— Nézem ezt a képet.
— Mutasd csak fiacskám! . . .

S arca lángban égett,
Amikor meglátta
Azon a szent képen
A béna honvédet.

A harag elsimult,
Arca nyájassá lett
S nekem visszaadta
Nagy örömmel adta
Azt a szép szentképet.
Nemcsak visszaadta,
De könnyező szemmel,
Az ő kék szemével
Reánk parancsolta:

— Fiaim, ha bárhol ilyen képet láttok,
Ha az utca sarkon ősz honvédet láttok
Csókoljatok kezét Rákóczi vérenek,
Rákóczi vérenek . . .
A koldus honvédnek.

Április 8-án nyílt meg
Kálmán és Kálmán

Egész éjjel francia és magyar konyha.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

Erdélyi Borozója

Szolid és előzékeny kiszolgálás.

Kitünő erdélyi

Fővárosi mintára,
pazar eleganciával
berendezve! ■ ■

borkülönlegességek.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

Németországban ép oly jónak ismerik a Weihenstephani académiát, mint a hohenheimi főiskolát, vagy a hallei facultást, szóval meggyőződéssel mondhatjuk, hogy mindenik igen jó lehet.

A tanár-képzés pedig úgy áll, hogy az egyetemen felül már semmiféle külön tanár-képzés nincs a világban, amint hogy ez a végtelenségig nem is lehet, hanem az egyéni kiválóság révén foglalják el az arra hivatottak a tanszéket.

As a kérdés, hogy mi felel meg viszonyaink között jobban és mily módon lehet gyorsabban elérni a célt.

A cél az, hogy a kiválóan agricultur államban a legfontosabb közgazdasági ágat a földmívelést előbbre vigyük, a közvagyonosodásra alkalmasabbá tegyük, már pedig ezt csak úgy érhetjük el, ha minél többen, minél nagyobb szakértelemmel és ügyszeretettel foglalkozunk vele.

Lássuk már most, miként áll a kérdés a gyakorlati életben?

Ha a gazdasági académiák hallgatóságát számba vesszük, azt hiszem könnyen megállapíthatjuk, hogy annak jelentékeny nagy része nem a közép és nagy birtokos osztályból kerül az académiára, hanem azokból, akik gazdasági pályára készülnek.

Ha pedig összehasonlítást keresünk abban, hogy a földbirtokos-osztály gyermekeinek milyen hányada megy az egyetem jogi fakultására és milyen a gazdasági académiákra, akkor bizonyára arra a tapasztalatra jutunk, hogy csak egy kis töredék az, mely a gazdasági pályára készül.

De lépünk túl az iskolázás évein és lássuk mi következik ezután! Az, hogy a föld birtokos osztály fiainak nagy része hivatal után jár, ügyvédkedik, a földjét pedig bérbe adja s így szakad meg az az egészséges kapocs, melyet a nemzet gerincét képező elemnek kellene képezni a kisgazda és főúri osztály között, így engedí ki a kezét közül a földet, mely őseit századokon át fentartotta s így engedí faluja kis emberit a szociálista szabadgondolkodó és nemzetiségi agitátorok szabad prédájává.

Az anyaföld szeretete szinte kihalóban van a gentry osztálynál s hogy a gazda-pályára még kedvet se kapjon, a mindent magának lefogaló jogász-osztály, az általa alkotott kvalifikációs törvénnyel, még a földmívelésügyi szakminisztériumból is kiszorította a gazdát.

Az ország háromnegyed része földmíveléssel foglalkozik, hát méltányos és igazságos dolog-e, hogy a főfoglalkozás szakképzettjei egyenesen kirekesztetnek onnan, ahol számuk és adófizető képességük alapján joggal helyet követelhetnek.

Helyes-e közgazdasági érdekből, hogy a főtermelési ág még csak hivatásos képviseléssel sem bír az országban és a földmívelésügyi minisztériumban.

Bizonyára kimondhatjuk, hogy ez a legnagyobb sérelem a földmíveléssel foglalkozó háromnegyed rész lakosságra és a legelhibázottabb dolog közgazdasági szempontból.

Ez az áldatlan visszás állapot hangosan követeli a szanalást, ezt pedig elsősorban azzal kell megalapoznunk, hogy a gazdasági szakképzésnek olyan irányt és nívaut adjunk, melyen ne csak formai, de gyakorlati érvénnyel is odaállíthassuk a jogi képzés mellett.

Es itt jutottam ahhoz a kérdéshez, vajjon főiskolán vagy facultáson szerveztessék-e a legfelsőbb szakképzés?

Osszehasonlítva a kettőt kétségtelen és az egész világon elfogadott dolog, hogy a tudományok elnyerésére alkotott minden néven nevezendő intézmény között az egyetem van a legmagasabb iskolának elismerve.

Ez tehát magában véve is indokolja, hogy ne keressünk más megoldást, mint az egyete-

met, mert minden egyéb csak alacsonyabb lehet.

De fontosabb kérdés ennél, hogy melyik szervezetben tételik a gazdasági szakképzés olyanná, hogy az arra hivatott birtokososztály által gyakorlatilag felkarolhassék?

Es csak annak az egyetemnek a facultása lehet, melyen közvetlenül a jogi facultás mellé társul, ellenkezőleg bármennyire magyarázza is valaki a főiskola és egyetem egyenlőségét, a világ mégis éles megkülönböztetést tesz pl. az állatorvosi vagy erdőészeti főiskola és az egyetem között, még pedig kétségbevonhatatlanul nem a főiskola előnyére és ezért nem fogja a gentry-osztály soha méltányolni a különálló főiskolát, hanem az egyetemen, mint legelső intézetben keres helyet.

Ezen közfelfogás ellen küzdeni hiábavaló és ép azért céltalan erőlködés.

De van még egy nagy horderejű szempont, mely a kérdés megoldásánál leplezetlenül tárul elénk és ez az ország pénzügyi helyzete, mely eddig sem engedte, hogy mindnyájunk által szükségesnek tartott felsőbb szakképzés az erőltetett főiskola mellett célhoz jusson.

Azt hiszem, nem mondok sokat, ha annak a nézetemnek adok kifejezést, hogy egy fővárosi főiskola létesítése 25-30 000.000 koronát igényel.

Hát feltehető-e, hogy ennyi feleslege legyen az országnak, a mindig fokozódó költségek és katonai követelmények mellett.

Meg vagyok győződve, hogy ezt komolyan ki sem hibeti, ki sem állíthatja.

Látjuk, hogy a harmadik egyetem felállításánál mily óriási ajánlatokkal járulnak a vidéki városok a kultuszminiszterhez, s még így is annyi teherrel áll szemben, hogy ez a megoldásnál nem kis gondot és megfontolást okoz.

Ezzel ellentétbe a kolozsvári egyetemen minden költség nélkül azonnal létesíthető az egyetemi facultás, csak az académiát kell mindenestől az egyetemhez csatolni. Ugyanez áll a harmadik egyetemért pályázó Kassa és Debrecenre.

Amikor tehát a cél ez uton számottevő teher nélkül elérhető, lelkiismeretlen dolog az országot egy nem feltétlenül szükséges kiviteli módért ily óriási teherrel sújtani, mi mellett még két académiára feleslegessé válása okozna további veszteséget.

Azok, akik a főváros mellett kardoskodnak, talán ennek is ellene mondanak, hiszen hogy a facultás és főiskola közötti különbséget eltüntessék ma már nem főiskoláról, de gazdasági egyetemről beszélnek, ami, ha a létező egyetemről különálló, nem egyéb, mint főiskola.

A különállóságban megnyilatkozó lényegzet ezzel eltüntetni és a köztudatot megtéveszteni nem lehet.

De ki kell jelentenem, hogy a főváros a legalkalmatlanabb hely a gazdasági szakképzésre, egyrészt, mert a decentralizáció szükségét általában felismerték és hangoztatják minden téren, másrészt, mert a gazdasági szakképzés gyakorlati bemutatásához szükséges gazdaság nem áll rendelkezésre.

Ne méltóztatassék senkinek sem azt gondolni, hogy ez a legfelsőbb szakképzés megoldásánál másrendű kérdés.

Az O. M. G. E. által rendezett németországi tanulmányi uton behatóan foglalkoztunk e kérdéssel és a következőket idézhetem tapasztalatainkról kiadott könyvből: Dr. Vogel weihenstephani gazdasági académiára igazgatója azt mondotta, hogy: »Académiájának kiváló előnye, hogy megfelelő gazdasággal bír, amit ő mindig szükségesnek tartott és hogy igaza volt és van, igazolja, hogy ma a berlini hochschule mellé mindenáron gazdaságot akarnak vásárolni, mert belátták az illetékes körök,

hogy enélkül megfelelő eredményt elérni nem lehet.«

Hohenheimről azt jegyeztük fel, hogy: »az igazgató a növendékeknek három óráig magyarázott valamit a könyv szerint s ekkor azt mondotta: »Aber in der Praxis ist das ganz anders,« s a főiskola szép kiterjedésű gazdaságában magyarázta meg újból, hogy hogyan kell ezt érteni a gyakorlatban.

A hallei gazdasági egyetem facultásán Dr. Kühn 106 hectár földön mutatja be a tudomány gyakorlatra való alkalmazását.

Mig Berlinben a következőket jegyeztük fel: »a főiskola egyetemi irányu, tulnyomó részben teoreticus képzettséget ad, aminek főoka az, hogy a főiskolának nincsen gazdasága, e hiányon segitendő a tanári kar már évek óta sürgeti egy lehetőleg közeli gazdaságnak a főiskolához csatolását, mi bár óriási áldozattal jár, kilátásba van helyezve.

Felemlitem még, hogy Angliában a cambridgei egyetem fakultása 142 acre földön végzi gyakorlati utmutatását, hogy Dánia és Svédországban minden gazdasági iskolának önálló gazdasága van és hogy Norvégiaiban sem Krisztániában, hanem Aasban — gazdasággal kapcsolatban — nyujják a gazdasági szakképzést.

Tapasztalaton alapuló meggyőződéssel állíthatom, hogy Budapest sem főiskola, sem facultással nem szolgálhatja célirányosan a gazdasági szakoktatás ügyét.

Végül még felemlitem a Magyarországon annyira elhanyagolt nemzetgazdaságtant,

Egyetemen, académiákon egy fél éven keresztül siklanak át e fontos tárgyon, úgy hogy az életbe kikerülő ifjúság zöme jóformán csak arra emlékszik, hogy ilyen tárgyat is hallgatott valamikor.

Evről-évre tapasztaljuk, hogy minden kereskedelmi, vám- és egyéb közgazdasági kérdésnél mily nehéz küzdelmet kell az országnak megvívni, nagy horderejű dolog tehát, hogy ezen létérdekeinket érintő tudománnyal minél többen és minél alaposabban foglalkozunk.

Azért szükségesnek tartom, hogy a nemzetgazdaságtan a gazdasági felsőbb szakképzéssel együttesen egy facultáson minél nagyobb mérvben taníttassék.

Sohasem volt a kérdés idősebb, mint most, amikor a jogász-osztály tudatára ébredt a jogképzettség tultengésének és azt korlátozni törekszik és amikor a harmadik egyetem felállításának kérdése komolyan a megoldás előtt áll.

Rakovszky az összeférhetetlenség szigorításáért. Rakovszky István a Ház indítványkönyvébe ma indítványt jegyzett be, amelyben kéri, hogy a Ház utasítsa a kormányt, terjesszen be törvényjavaslatot, amely a mai összeférhetetlenségi törvényt szigorubbá teszi.

Tavaszi ujdonságaim

CIPŐ, KALAP

és úri divatcikkekben megérkeztek

REICHARD áruháza

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér
:: Kishidőnél 9 éve vezetett ::

vászon és fehérnemű üzletemet

folyó évi február 1-től a tulságos házbéremelés miatt a Bémer-téri gyógyszertár mellé, a volt Hegedűs János-féle üzlet-helyiségbe helyeztem át.

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részemről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál

Nagyvárad, Bémer-tér.

A békéscsabai mandátum.

Békéscsabán megindult a választási harc. Hogy milyen kavargás van, azt legjobban jellemzi a *Magyar Távirati Iroda* következő jelentése:

Békéscsabán néhány nap óta összegyűltek Magyarország összes választási vigécei. Sorra zsarolják a jelöltek és különféle embereket léptetnek fel, hogy maguknak tőkét kovácsoljanak.

Békéscsabán az Achim-féle parasztpárt egyik vezetője, *Pollák Arnold*, Achim halála után azonnal felutazott Budapestre és a jelöltséget először *Kristóffy József*nek ajánlotta fel, akitől felvett 6000 koronát.

Azután *Szeghő Gábor* budapesti ügyvédet kereste fel, akitől 7000 koronát vett fel, abból a célból, hogy *Szeghőt* jelöltesse. *Kristóffy* jelölését keresztülvitték, de *Szeghőt* nem jelölték. *Szeghő* erre leutazott Békéscsabára és *Pollákot* és társait azon alternatíva elé állította, hogy vagy visszafizetik a 7000 koronát, vagy bűnvádi feljelentést tesz ellenük.

Pollák, aki a pénz nagyobb részét magánál tartotta, a többit pedig elosztotta *Szabenyi Ernő* újságíró, *Fokín Pál*, *Boros-Brindus Mihály* között, a pénz nagy részét ma dr *Vértes Andor* csabai ügyvéd útján visszaszolgáltatta *Szeghőnek*, aki elől a bűnvádi feljelentéstől és tegnap este a csabai *Nádor-szálló* helyiségekben 80 leitatott napszámossal jelöltül kiáltotta ki magát.

A budapesti lapokban megjelent azon híresztelés, hogy *Achim Andrásnak* a pártja *Szeghőt* jelölte volna, valótlan. *Achim* táborában szó sincs arról, hogy elismerjék *Szeghő* jelölését, hanem ragaszkodnak *Kristóffy József*hez, kinek érdekében vasárnap délután nagy gyűlés lesz a csabai *Kossuth-téren*, *Kristóffy* helyett *Jászai Oszkár* fogja elmondani a programbeszédet.

A választási vigécek eljárása nagy felháborodást szült a városban. A parasztpárt tagjai körében különösen *Pollák* ellen igen elkeseredett a hangulat.

Pollákot és üzlettársait valósággal kiverték a csabai népgyűlés helyiségéből, mert meggyőződtek arról, hogy pénzért akarják árusítani a csabai mandátumot. Az alispán a *»Békésvármegyei Fria Újság«* című lapból, amelyben *Achim* a *Zsilinszky-család* ellen irányuló közleményeit közzétette, megvonta az utcai árusítás jogát.

A lap, amelyet *Szabenyi Ernő* újságíró szerkeszt és *Staffel János* a kiadója, most is izgat az úri osztály ellen és *Ursziny János* drt az egyesült pártok jelöltjét azzal vádolta meg, hogy részes *Achim* meggyilkoltásában. *Ursziny* bűnvádi feljelentést tett a lap ellen, a melynek tegnapi számát elkobozták.

UJDONSÁGOK.

Báró Gerliczy Félixné 80 éves.

Nagyvárad város társadalmából ugy emelkedik ki báró *Gerliczy Félixné* egyénisége, mint irányadó, mint példány kép, akit jótékonyágáról országsszerre ismernek. Általánosságban ugy ismeri mindenki az ő személyét, mint a gyámolításra szorultak védőangyalát. Nagy, fáradtságos és mindvégig szeretettel teljesített munkásságában e hó 30-án tölti be a báróné életének 80-ik évét. Bárán merjük mondani, hogy ez alkalommal mindenki hálafelelően, szeretettel gondol arra, akit jóságáért s mindenki irányában megnyilvánult határtalan jóakarataért és eredményes tevékenységeért ily magas korral áldott meg a Teremtő.

A grófnő az utóbbi időben igen súlyos és hosszas betegségben szenvedett és csak nem régebben hagyta el a betegágyat. A hosszú betegség nagyon megviselte a bárónét és emiatt orvosai tanácsára kimélnie kell magát. Abból az alkalomból, hogy a Gondviselés megengedte életének 80-ik évét is betölteni, igen sokan szándékoznak őt üdvözölni. A báróné, ugy értesülünk, gyengesége miatt csak kedden délután fél 5 órától fél 7-ig fogadja a gratulációkat.

Főösleges Gerliczynéről dicsőítő dolgokat írni, ismeri őt és az ő szemünk előtt lefolyt munkásságát mindenki. Ezzel a munkássággal szemben meghajlik, és a hála érzetével kéri a jó Istent mindenki azokkal együtt, akik az ő jótékonyágának részesei voltak, hogy az Isten jutalmazza őt meg munkájáért ugy, amint ő azt legjobban megérdemelte, ugy ahogy szegényei kívánják.

* **A jogügyi bizottság ülése.** Nagyvárad jogügyi szakbizottsága folyó évi június hó 2-ik napján délután 4 órakor a városháza I. emelet 35. számú termében bizottsági ülést tart. Ez alkalommal a következő ügyek kerülnek tárgyalásra: 1. A hordó jelző hivatal szervezése. 2. Az átírási díj utáni kamatok kérdése. 3. A munkásbiztosító pénztár orvosainak összeférhetlensége.

* **Az Apolló felépítése.** Nagyvárad város szépművészeti és köznevelési szakbizottsága tegnap ülést tartott *Komlóssy József* gazd. tanácsos elnökelete alatt. A törvényhatóság megbizta *Rimanóczy Kálmánt*, hogy készítsen terveket az Apolló helyére emelendő bérház építésére. A főmérnök jelentésében kimutatja, hogy ha 180.000 koronáért eladnák most a város a rozoga épületet, látszólag előnyösebb volna a városra, mintha felépít, de azért az eladás ellen van, mert a város fejlődésével itt óriási mérvben emelkedik az ingatlan értéke. *Rimler Károly* polgármester szintén az eladás ellen szólalt fel. Különben a szakbizottság a terveket igen szépeknek, megfelelőeknek találta s ajánlja a bérház felépítését.

* **Eljegyzés.** Dr *Szokoly Tamás* fiatal ügyvéd a nagyváradai társadalom rokonszenves tagja, id. *Szokoly Tamás* volt orsz. képviselő fia eljegyezte *Balogh Annát* Abaujszántórról.

* **A gyermeknapok eredménye.** Nincs ugyan nagyon mit dicsekedni vele, de azért mégis érdekes, hogy játékból, szórakozva megnyit tud egy város összeadni. Bizonyos fokú kulturálisomság, mosolyogni tudó bosszankodás kell ahhoz, hogy az egy utcán hatszor is felbukkanó kedves tolokodónak mindannyiszor fehér pénzt ejtsünk a bukszájába. Mig például Debrecenben mindössze 276 K 98 f. jött össze a két nap, Nagyváradon 3025 K 34 f. a gyűjtött összeg, melyből leszámítva az 500 K költséget, marad 2525 K 34 f. tiszta jövedelem. A tavalyihoz képest 425 K többlet.

* **A város köztisztasági ügye.** Nagyvárad város köztisztaságának vezetése, felügyelete, intézése nagyon mostoha gyermeke a városnak, Vándorol kézről-kézre. Előbb *Gerő Armin* főkapitány kezében volt, azután *Komlóssy József* gazdasági tanácsnok intézte ezt a kérdést, mig nem régen a polgármester vette a kezébe, de természetesen nem volt ideje, hogy ezzel is bajlódjék. A városi tanács tegnapi ülésében szótán új gazdát kerestek. Megbizták a főmérnököt a köztisztasági ügyek ellátásával. Majd meglátjuk, hogy az új kézben mi lesz a város köztisztaságával.

* **Katonaügyi előadók a főszoigabirák mellett.** Zemplén vármegye törvényhatósága elhatározta, hogy felír a kormányhoz, miszerint a járási főszoigabiró mellé egy-egy katonaügyi előadói állást rendszeresítsenek és pedig egyenesen a honvédelmi tárca terhére. A vármegye határozatát Biharvármegyének is megküldték azzal, hogy hasonló szellemű felirattal járuljon a kormányhoz. Az új állásokra különösen azért van szükség, mert a katonaügyek oly sok munkát okoznak a főszoigabiróságokon, hogy azok elintézésére a jelenlegi személyzet elégtelen.

* **Kirándulás Révre.** A nagyváradai sportegylet turista szakosztálya az országos magyar turista egyet Nagyváradon megtartandó vándorgyűlésével kapcsolatosan pünkösdi hétfőjén kirándulást rendez *Révre* a csodaszép cseppkőbarlang és környékének megtekintése végett. Indulás Nagyváradról reggel 7 óra 24 perckor, visszaérkezés Nagyváradra délután 4 óra 14 perckor. Jelentkezni lehet *Tátray Gusztáv* üzletében a Rákóczi-uton. Részvételi díj a vasuti költséggel, ebéddel és a barlangba belépő jeggyel együtt 8 kor. féláru vasuti jegyre jogosultaknak 6-75 kor.

* **A kissármási földgáz Nagyváradon.** *Moskovits Miksa* gépészmérnök, városi törvényhatósági bizottsági tag érdekes indítványt adott be Nagyvárad városához. A Kis-Sármáson felfedezett földgáz óriási fontosságával foglalkozik ipari, kereskedelmi, nemzetgazdasági szempontból. A miniszter már nyilatkozott, hogy a kis-sármási földgázt Budapestre vezessék csövön. Ez ellen küzdeni kell, mert a főváros már ugy is előnyben van a közeli szénbányák révén. A nagyalföldi városok pedig sajnos nélkülözik ezen előnyöket, azért nem fejlődhet gyáripára. Kolozsvárról Nagyváradra volna a földgáz elvezetésének egyenes útja s innen az Alföld ipari gócpontjaiba Debrecenbe, Szatmárra, Aradra, Temesvárra, Csabára, Szegedre lehetne szállítani; e 6 város 350 millió kilo-

Meglepő kötéréjü.

Rendkívül kiadó.

Kitünő és olcsó.

PORTLAND

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából

CEMENT

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969.

Cementcsővel, fedellemez, elszigetelőlemez, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld

gram szénét használ évenként, míg a kiömlő gázmennyiség 365 millió köbméter, vagyis hőértékben 366 millió kilogramm első minőségű szénnek felel meg. Így e hat város mind felhasználhatná a földgázt s az ipar fellendülne. A földgázt felhasználhatják géphajtásra, világításra, főzésre, fűtésre, téglagyárba stb. Nagyvárad villamosműve évenként cirka 200,000 korona értékű szénét fogyaszt. Kéri, hogy ezen indítványt vegye tárgyalás alá a város s lépjen érintkezésbe az érdekeltekkel.

* **A belényesujlaki gyermekmenház.** Belényesujlak községében már évek óta tart fenn a község vezetősége egy gyermekmenházat, mely 67 gyermek befogadására van berendezve. A menház a református egyház tulajdonát képezi és csak bérbe használta a község. Most, hogy az egyház másnak adta ki az épületet a község kimondotta, hogy egyáltalán nem hajlandó tovább bajlódni a menházzal és annak kiadásait nem fogja fizetni. A képviselőtestület e határozatát a főszolgabíró visszautasította, mert abban a község visszajelölését látja. A főszolgabíró egyidejűleg utasította a községi jegyzőt, hogy hasson oda, miszerint a képviselőtestület tovább is fenn-tartsa a menházat. Az ügyet tegnap terjesztették be a vármegyére a határozat felülbírlása végett.

* **A mezőgyáni szocialisták.** A mezőgyáni olvasóegylet ellen az előjáróság ismét, panaszt adott be és pedig egyenesen a belügyminiszterhez. A panasz szerint az egyesület élén *Ladányi János* áll, aki a lakosság közt a szocialista eszméket terjeszti és az emberek között az elégedetlenséget szítja. Az egyesület titkos üléseket tart. Hogy pedig ne akadályozhassák meg a szocialista vezetőséget munkájában, a tagok sorába nem vesznek fel olyanokat, a kikről megvannak győződve, hogy nem szocialisták. Az előjáróság, hogy az egyesület vezetéséből a tévtanokat terjesztő eszméket kiölje, mintegy 41 taggal akart belépni az egyesületbe, amit azonban a vezetőség megakadályozott. A panasz tárgyában a belügyminiszter fog dönteni.

* **Egy fillérrel emelik a kórházi ápolási díjat.** Bihar megye köz-kórházának most készült el a költségvetési javaslata, melyet a legközelebb tartandó kórházi választmány fog tárgyalni. A költségvetés tételei a múlt évihez képest csak nagyon kevés eltérést tüntetnek fel. A kiadás tételei némi növekedést mutatnak. A költségvetési tervet szerint a napi ápolási díjakat emelni fogják és pedig napi egy fillérrel. Jelenleg 168 K az ápolási díj. Az emelést a minden téren megnyilvánuló nagy drágaság teszi indokolttá.

* **Selyemhernyók a járványkórházban.** Az érmihályfalvai járási orvos szemlét tartván a községben, megvizsgálta a járványkórházat is. A járványkórházban pedig felhalmozva állványokat talált, melyekben csak úgy hemzsegett a selyemhernyó. Az orvos természetesen jelentést tett a dolgról a főszolgabírónak, aki elrendelte a selyemhernyók kipakolását, a rendelet végrehajtásával pedig az érmihályfalvai előjáróságot bízták meg. Az érmihályfalvai képviselőtestület azonban más szempontokból nézi a dolgot és nem hajlandó

a selyemhernyókat kipakolni a kórházból. A képviselőtestület szerint a járványkórház igen alkalmas a selyemhernyó tenyésztésre. A selyemhernyótenyésztés pedig az utóbbi időben igen szép virágzásnak indult éppen azért, mert volt alkalmas hely a hernyók szaporítására. Tekintve azt, hogy a járványkórház a járványos betegek részére készült, valószínű, hogy erre való tekintettel a hernyókat mégis csak ki fogják költöztetni onnan.

A kinek nincs rendben az emésztése, most csekély költséggel és teljes kényelemben megjavíthatja, ha 3—4 héten keresztül minden reggel éhgyomorral ¹/₂ borospohárnyi természetes **Ferencz József-keserűvizet** megiszik. Így a drága fürdő-költségeket teljesen meglakárrhatja, mert a valódi **Ferencz József-keserűviz** nemcsak pillanatnyilag hat, hanem rendszeres használat mellett a belek normális működését is teljesen helyreállítja. — Kapható gyógytárakban és fűszerkereskedésekben. A Szétküldési-Igazgatóság Budapestben.

* **Felhívás az önkéntes tűzoltókhöz.** Felhívom az Önkéntes Tűzoltó Egylet tagjait, miszerint ma, vasárnap délután 3 órakor teljes számban és teljes felszereléssel, sisakkal a tűzoltó laktanyában jelenjenek meg. *Lukács Odón* tűzoltó főparancsnok.

* **Felhívás.** Nagyvárad város rendőrfőkapitánya ezúton hívja fel azon teherszállító járművek tulajdonosait, kik még ez évi tavaszi szemlére járműveiket be nem mutatták, hogy folyó év június 7-én délelőtt 9 órakor a Lovásártéren megtartandó szemlére járműveiket küldjék el.

* **Az esküdtek lajstromjának összeállítás.** Az esküdtségi bizottságokról szóló 1897. évi XXXIII. t. c. végrehajtása tárgyában kibocsátott 2300—1898. számú bel és igazságügyi rendelet 4. ik §-a értelmében ezennel közhírré teszem, hogy mindazok, akik az alábbiak szerint esküdtképességgel bírnak, folyó évi május hó 29-től 31-ig a polgármesteri hivatalban az 1912. évre érvényes alaplaajstromba leendő felvétel végett személyesen, vagy meghatalmazottjaik által jelentkezhetnek. Az 1897. évi XXXIII. t. c. 4. ik §-a értelmében esküdtképességgel bír a város területén lakó minden férfi, aki magyar honos, a folyó esztendőben legalább a 26-ik életévét betölti, a magyar nyelvet érti, azon írni és olvasni tud és évenként legalább 20 korona egyenes állami adót fizet; amennyiben pedig ideiglenes adómentességet élvez, 20 korona egyenes állami adónak megfelelő értékű vagyonnal bír, vagy az adózásra tekintet nélkül köztisztviselő, lelkész, a m. kir. tudományos akadémia tagja, tudor; okleveles: tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajóskapitány, gazdasz, gyógyszerész, vegyész, erdész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá az, aki a felsőbb művészeti, vagy más felsőbb szakiskolát elvégezte, végül aki a középiskolai záróvizsgálatot letette. Nagyvárad, 1911. május hó 18. Rimler Károly, polgármester, mint az összeíró bizottság elnöke.

* **Nagyvárad kerületi munkásbiztosító pénztár** ezúton is értesíti tagjait, hogy központi rendelő intézetében *f. évi jun. hó*

4-től kezdődőleg további intézkedésig csak a sebészeti gyógykezelést igénylő betegek ellátását fogja eszközölni. A fennjártó betegek gyógykezelése ezidőtől kezdve a pénztári orvosok lakáson történik s ugyanekkor új körzetbeosztás lép életbe. Az orvosi névjegyzékről, területe és rendelő órák beosztásáról a pénztár részletes tájékoztatót ad ki, amelyet f. hó 29-től kezdődőleg az összes helybeli tagoknak a műhelyekben és munkatelepeken ki fog kézbesíteni. Akik pedig jövő hó 1-ig a tájékoztató birtokába nem jutnak, ennek átvétele céljából a pénztár hivatali helyiségében jelentkezhetnek. Ez alkalomból ismételtén felhívjuk a munkaadók figyelmét arra, hogy orvosainkat utasítottuk, miszerint a tagság igazolásul kizárólag a pénztár által kibocsátott nyomtatványokat fogadják el. Felkérjük ennél fogva a munkaadókat, hogy ezeket az igazolmányokat a betegek zaklatásának elkerülése végett, a jelentkező alkalmazottaknak akadálytalanul szolgáltatassák ki. Az igazgatóság.

* **A Püspökfürdő megnyitása** imponáns módon történt meg folyó hó 14-én, vasárnap délután. Tüzes nyári napsugár, hangos mardárdal, vig muzsikaszó, balzsamos illat, jókedv töltik be a levegőt s varázsolnak tündérligetet oda, ahol a hosszú tél alatt a csendesség tüttö fel tanyáját s csak a Pece vize folydogált csendesen s a lótvirág várta már nehezen a kikeletet, hogy felvehesse pompás nyári öltözét. A fürdő figyelmes és gondos bérlelje *Kernáts János* már akkorra mindent előkészített úgy, hogy a vendégek teljes kényelemben érezhessék magukat. Volt is népvándorlás olyan, amelyet nem láttak hamarosan az öreg lótvirágok s amire az öreg erdei fák is jóváhagyólag bólintgatták évszázados koronáikat. Közel 1500-ra rugott a vendégek száma, ami egyaránt szólott a fürdő és a vendéglős országhírű nevének. Az ózondus és balzsamos tavaszi levegő, a kiváló hatása tükör és kádfürdők, az uszoda nem hiába csábította az embereket a Püspök-fürdőbe. Üdülés után a fehér asztalokhoz telepedett le a közönség, ahol a vendéglős kitűnő borai és *Dankó Boldizsár Kálmán* m.-pécskai zenekarának talp alá való nótái mellett késő éjjelig ünnepeiték a nagy napot, a Püspök-fürdő megnyitását.

* **Meg'opott hajóskapitány.** *Tamos Ferenc* hajóskapitány panaszt tett a rendőrségen, hogy tegnap délben, a Kereskedelmi Csarnok épületében levő tisztiektől előszobájából 200 korona értékű látcsővet ismeretlen tettes ellopta. A látcső különös ismertető jele, hogy egyik csővének felső lapján gyárjegy »Zeiss Wien«, a másik csővének *Marinex* 6 x felírás látható. A rendőrségi keresi a tolvajt.

x **Szülők figyelmébe!** Jól tanuló fiuknak a legnagyobb örömet azzal szerzünk, ha egy jó lövő flóbert-puskát veszünk. Hogyha jól és olcsót akarunk venni, úgy azt csak *LADÁNYI JÓZSEF* puska-művesnél Rákóczi-út, Moskovits-palota lehet kapni, mert nem mindegy hogy az csak flóbert legyen, mert a legtöbb szerencsétlenség a rossz és megbízhatatlan fegyverrel történik, ma már olyan egyének is árusítanak fegyvert, akik ahoz nem értenek, mert gramofon, pipa és tollhoz a fegyver nem való. M. kir. lőpor-áruda. Telefon szám 269.

Próbababákat, kerti-butorokat, gyermek-kocsikat és gyermek hajtányokat, utazó-, kézi-, piaci-kosarakat, kefeárukat, gyermekszékeket stb. jól olcsón és nagy választékban

JANKY ANTAL UTÓDA kishidfői

Telefon : 8.

kosár- és lámpaáru-üzletében vásárolhat.

Telefon : 8

Ifj. Rimanóczy Kálmán
 műbutorgyára
 Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Allandó butorkiállítás. Egyes butor-
 darabok avagy egész lakásberendezé-
 sek, iparművesi tervezések és költ-
 ségvetések díjmentesen eszközöl-
 nek. Új szerkezetű service-asztalok
 mahagoni, palisander és citromfából.
 A Zsolnay-féle gyarak kizárólagos kép-
 viselete, eredeti gyári árak mellett.

Törlesztéses kölcsön:
 Feltételek:
Teljes árfolyam
5.65 annuitás.
LÁSZLÓ ERNŐ
 bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad. Lévy-palota,
 Ezredévi emlék-tér sarok.

Kolosváry Sándor
 ékszerész, arany és ezüstműves üzletét
 folyó év május 1-én áthelyezi
 míg az építkezés tart Nagy-
 várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
 házba, az Orsolya zárda templomával
 :: szemben. ::

* **Könyvbarátok és könyvkedvelők**
figyelmébe! Alólírott, több száz kötetre terjedő
 a legkülönbözőbb szakokból álló díszes és jobbra ér-
 tékes könyvgyűjteményemet akár összesen, akár egyen-
 ként olcsón eladom. Vevők jelentkezhetnek házamnál
 (Ujváros, Nyárfa-utca 10. szám) délelőtt 8—12 közt
 s velem személyesen értekezhetnek. **Homolya**
István, ny. főreálisk. tanár.

x **Stern a villamos** a javított dr Just
 Wolfram égőket (hisz már más nem is létezik)
 20 gyertyától 50 gyertyáig szombat esti fél 7
 órától vasárnap délelőtt 10 óráig Korona
 2.50 ért árusítja, nagyobb vételnél engedmény
 Elvállal szakmájához tartozó mindennemű vil-
 lamos világítási, villamos jelző csengő, telefon
 és villámhárító munkákat a legolcsóbb áron
 Bémer-tér. Telefon 556. B

Tudósítás!
 Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőim-
 mel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy
a tavaszi és nyári szöveteim
 megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy
 választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi
 céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállí-
 tásban is, ami a saját vezetésem alatt történik
 Nagybecsű pártfogást kér
FRIEDLÄNDER
 angol uri szabó cég
 Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.
 Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

Legelegánsabb és
 legmodernebb
fényképek
 külföldi tanulmányok és ta-
 pasztalatok alapján
Molnár Jenő
 (nianeke utóda) műtermében.

CZAPFALVI JÓZSEF
 mázó, épület és butorfestő
 Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.
 Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó mun-
 kát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését,
 épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári be-
 rendezések és butorok festését, kerti butorok
 zománcozását és porcellán utánzást. Vidék
 megrendeléseket a legpontosabban készítek
 Tisztelettel
 368 Czapfalvi József.

Tudatom a n. é. közönséget, hogy a volt
Ifj. KOHN SÁMUEL-féle
 üzletben meglevő árukat még csak
e hó végéig árusítom.
 Tovább eladók is akár egészben, akár cikk
 szerinti partikban előnyösen vehetnek!
FLEGMAN.

Értesítés.
 Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdo-
 nos urak becses tudomására hozni, hogy
Óváry Lajos kályhás üzletét
 átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk
ÓVÁRY TESTVÉREK
 cég alatt.
 Kiváló jószágú modern és izléeses kályháinkkal,
 pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhaj-
 tunk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elis-
 merését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett
 bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és
 legegyszerűbb
cserépkályhák
 állandóan raktáron vannak.
 Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltenek.
 Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel
Óváry Testvérek kályhás iparosok
 (Óváry Lajos utóda).
Csengeri-utca 27. szám.

x **Álmatlanság ellen** a »Certus« a leg-
 jobb, mert nemcsak a poloskát, de a petéket is meg-
 öli. Angol készítmény 80 fillér. Kapható: az Uj-
 városi drogueriában. 22

Költözködők figyelmébe!
Ha venni akarunk!
 Szőnyeget függönyt ágyterítőt, — menjünk
Radó és Kertész
 női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám, hol
 június 1-ig feltűnő olcsón lesznek elárusítva.
 Napernyők, pongyolák, grenadinok, angol zefrek-
 ben nagy occassió!

Hölgyeim!
 Kelim, gobelin és
 Smyerna ujdonsága-
 imra felhívom figyel-
 műket. Okvetlen néz-
 zék meg.
TATRAY GUSZTÁV
 Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

x Néhai főtisztelendő **Makutz Ernő**
 theol. könyvtárát míg a készlet tart olcsón ki-
 árusítom. Benkő A könyvkeresk. Rákóczi-ut 10

Reggelizés előtt félpohár
 Schmidthauer-féle
 Használata valódi áldás gyomorba-
 josoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort
 2-3 óra alatt tel-
 jesen rendbehozza
 Kis üveg 40 fill.
 Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyvárad és vidéken minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Vas és rézbutor

GYÁRTI RAKTÁRI

Székrenyagy 3 matraccal 19 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 5 korona
Gyermekagy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.
Tanuló fizetéssel felvétetik.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap: d. u. Sárga liliom, este: Vig özvegy.
Hétfő: Dolovai nábob leánya (A bérlet 62)
Kedd: Romeo és Julia opera (B bérlet 65 utolsó.)
Szerda: Gésák, Sztojka Annuska fellépte (C bérlet 63.)
Csütörtök: Romeo és Julia, opera (A bérlet 63.)
Péntek: Eljen a király (C bérlet 64.)
Sombath: Eljen a király (A bérlet 64.)
Vasárnap délután: Babuska, Horváth M. ci fellépte, este: Lord piccolo (Kisbérlet 29).
Hétfő délután: Cigányszerzem, este: Lord piccolo (C bérlet 65 utolsó.)
Kedd: Lord piccolo (A bérlet 65 utolsó.)

A mai előadások. Biró Lajos diadalmos sikerű társadalmi színműve, a Sárga liliom kerül ma délután színpadra. Este Lehár Ferenc gyönyörű operettjét, a Vig özvegyet játsszák ebben a szezonban először. A repríz városszerte nagy érdeklődés előzi meg.

EGYESÜLETEK.

A tüdővész eleni védekező egyesület ülése. A nagyváradi tüdővész ellen védekező egyesület igazgató választmányja látogatott ülést tartott tegnap délután, Fetszer Antal felszentelt püspök elnöklése alatt. A közgyűlésre kerülő tárgyakat készítették elő. Az 1910. évi zárómajátásokat és az 1911. évi költségelirányzatot elfogadták. A belügyminiszternek köszönetet szavaztak a 8000 korona államsegély kiutalásáért. Ezután dr. Gerő Sándor, az egyesület igazgató főorvosa terjesztette elő érdekes jelentését, amely megemlékezik Nagyvárad város áldozatkészségéről, hogy évi 4000 korona hozzájárulással az állandó szanatórium építését lehetővé teszi, igen érdekes adatokat tartalmaz a jelentés a nyári üdülőhely múlt évi áldásos működésére vonatkozólag. Öt nyári hónap alatt 106 beteget ápoltak 20 ágygyal; az ápolási napok száma 4056; az ápoltak 74 százaléka nagyváradi, 26 százaléka biharmegyei és az ország más részéből való volt. A betegek között legnagyobb számmal cipész és szabó volt. 26 beteget teljesen ingyen ápoltak. Az érdekes jelentésért elismerését és köszönetét fejezte ki az igazgató választmány. A közgyűlést június hó 25-én, délelőtt 11 órára tüzték ki.

A réti kör gyűlése. A Réti függetlenségi és 48-as polgárok köre ma, vasárnap délután 6 órakor gyűlést tart, melyre a kör összes tagjait tisztelettel meghívja az Elnökség.

IRODALOM.

Az Élet 22 száma a következő gazdag és változatos tartalommal jelent meg: Vasárnapi levél: Szenzációk. Schakespeare szülőföldjén dr. Radványi Kálmán. Öt perc Pithia asszony szalonjában, Zsirkay János, Lótusz-levelek (költemények) Biacsovsky István. Selene (Regény.) Orbán Dezső. J. Chaanes V. Jensen, a »Mon-sun«. A sikátorban, Várkonyi Titusz. Csütörtök ur. (Regény.) Chesterton-hévey, Könyvek. Színház. Zene. Mozgóképek. Szerkesztői üzenetek. Az »Élet« szerkesztősége és kiadóhivatala. Budapest, VII. Damjanich-utca 50. szám alatt van.

TANÜGY.

A vércsorigi iskola. A közigazgatási bizottság kötelezte Vércsorig község képviselőtestületét községi iskola felállítására. A képviselőtestület azonban nem teljesítette a rendeletet és állami iskola létesítését kérte. A főispán erre legutóbb a főszolgabíró tette felelőssé az iskola felállításáért. A főszolgabíró viszont a körjegyzőt tette felelőssé, aki a képviselőtestület előtt ismertette is a rendeletet és hangoztatta, hogy ha nem határozzák el az iskola felállítását, akkor feloszlatták a testületet. A képviselőtestületi tagok erre kijelentették, hogy ők tudomást szereztek róla, miszerint nem fogják feloszlanni a testületet, ha nem is határozzák el az iskolának felállítását. — Ezzel az indoklással aztán nem is határozták el az iskola létesítését. A főszolgabíró a sikertelenségről tegnap tett jelentést a közigazgatási bizottságnak azzal a javaslattal, hogy ő csak az esetben vállalja el az iskola felépítésért a felelősséget, ha a jelenlegi képviselőtestület feloszlatták, miért kéri a testület feloszlátását.

Igazságszolgáltatás.

A pénzügyőri felügyelő sajtópöre.

Erdekes sajtópert tárgyalta a debreceni esküdtbírósa Hoffmann József kir. táblai elnök elnöklése alatt.

Páska Demeter volt nagyváradi pénzügyőri vigyázó cikket itt Herczegh Károly nagyváradi pénzügyőri felügyelő ellen a nagykarolyi »Közérdek« című lapban, »Ártatlanul üldözött pénzügyőrök« és »Hecselődő pénzügyőri felügyelő« címmel. Az elsőben azzal vádolja Herczeghet, hogy igazságtalan, durva bánásmódjával igazságtalan kinevezési előterjesztésével őt és számos társát elüldözte a testülettől. A másodikban pedig, azt állítja, hogy Beél községben jogtalanul megtámadott egy pálinkafőzőt, tegyvert emelt rá és csak egy öreg embernek a közbelépése akadályozta meg a súlyosabb összetűzést.

Az ügyészség sajtó útján elkövetett két rendbeli rágalmozásért emelt vádat Páska Demeter ellen, aki a tárgyaláson saját maga látta el a védelmet.

A tárgyalás előtt Herczegh felajánlotta a békét, ezt azonban Páska Demeter megtagadta. Kilenc volt pénzügyőrt hallgattak ki, akik beigazolták Páska Demeter állítását.

A második cikkre vonatkozólag a korona tanu már meghalt, más tanu pedig nem idéztek be.

A vádbeszéd és Páska Demeter védekezése után az esküdtek egy órai tanácskozás után egy rendbeli becsületsértésben mondták ki bűnösnek. A bíróság 14 napi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte.

A vádiott semmisségi panaszt jelentett be.

A miklólázuri bűnügy.

A miklólázuri jegyző bűnügyeiek a tárgyalása még mindig óriási hallgatóságot vonz a tárgyaló terembe.

Tovább folyik a tanúhallgatás, tegnap körülbelül 30—40 tanut hallgattak ki. A mai tárgyalásnak nem is volt fontosabb, kiemelkedőbb mozzanata. Községbeli, falasi embereket hallgatott ki a bíróság, kik a per lényegére nézve semmi fontosabbat nem tudtak mondani, inkább csak a mellékkörülményekre nézve tudtak vallani.

Holnap — ünnep lévén, rövid tárgyalást tart a bíróság. — tovább folytatják a tanúhallgatásokat. Hétfőn az eddigi számítások szerint valószínűleg befejezést nyernek a tanúhallgatások és azután rákerül a sor a vád és védőbeszédre.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványvíz.

Üdit-gyógyít.

Üdit-gyógyít

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva. — Főlerakat:

JANKY ANTAL utóda
cégnél Nagyvárad. 203

TÁVIRATOK.

Glattfelder Temesvárott.

Temesvár, május 27.

(Saj. tud.) Glattfelder Gyula ma ideérkezett. Az új megyés püspök fogadtatására az egész város kivonult. A püspök előbb a templomba hajtatott, ahonnan lakására ment.

A fekete kéz.

Szekszárd, május 27.

(Saj. tud.) Verner Frigyes birtokos ablakán tegnap bekopogtattak s mikor Verner kinyitotta az ablakot, egy papírlapot adtak be rajta. A papíron a következő volt írva:

Rögtön adjon 200 koronát, mert különben felpörköltöm a házát.

Fekete kéz.

A levél átadója az ablakon beugrott és mikor Verner nem akarta megadni a 200 koronát, 2-szer rálőtt, a golyók nem találtak. A tettest keresik.

Titokzatos gyilkosság.

Budapest, május 27.

(Saj. tud.) Sopronból jelentik Zsachó Mihály 25 éves Teréz nevű leányát ma halva találták lakásán. A leány nyakán egy széles selyem szallag volt. A hulla mellett egy husverő kalapács hevert. A fején hatalmas ütések nyomai látszóttak. Az öngyilkosság ki van zárva. A hatóság szerelmi gyilkosságot lát fennforogni.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Pünkösdi számunkra a dolgozatokat szíveskedjenek t. munkatársaink szerdán estig hozzáunk beküldeni.

NYILTTÉR.

REISZ MIKSA butorgyára

Nagyvárad,
Rákóczi-út 14.
szám alatt

(„APOLLÓ” mellett).

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával
művészikivitelben szájpádlás
nélkül is készít **kitűnő** hir-
nevű

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapesten

A gabonatözsde tegnapi májusi 8-10 nap óta tartó bágyadtsága és üzletlensége folytatódott. A májusi rozs 9.35, a zab 9.28 és a tengerit 6.50 árfolyamok mellett temették. A határidőkben különösen zabban kissé emelkedő volt az árfolyam. Készáruban alig volt üzlet, összes forgalom 10 ezer mázsa, kezdetben változatlan, később 10-el olcsóbb árak mellett.

Határidők zarálatka:

Májusi buza	— — — —	12.38
Októberi buza	— — — —	11.32
Októberi rozs	— — — —	9.38
Októberi zab	— — — —	7.77
Juliusi tengeri	— — — —	6.52
Augusztusi tengeri	— — — —	6.64
Augusztusi repce	— — — —	14.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Félstabilgépek, Gőzgépek, Gőzkazánok, Motorok, Sínek, Szivattyúk, Malomgépek, Modern transmissiók, Távirdahuzalok.

Minden méret és nagyságban kaphatók:

ABELES EMIL vas- és gép-
osztályánál
Budapest, V. kerület, Váci-út 88. sz.

Gépek és kazánok KÖLCSÖNBE is adatnak.
Telefon 132-14. Sürgőnycim: „Barsel“

Fugyivásárhelyi
gazdaságunkban

nagyobb mennyiségű gömbölyű
és galy-tűzifa jutányos áron

eladó.

Értekezhetni a Biharmegyei Gazdák
Áru- és Hitelintézete Részvénytársaság
irodájában, Andrényi-ház. 353

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

NIGRIN

(Fernolendt)
a legjobb cipőkrém
Mindenütt kapható!
A bécsi vadászati kiállításon
arany éremmel kitüntetve

Ujdonság. Szekrényág.

Szabadalom bejelentve.
Kis lakásokban nélkülözhetetlen. Különböző alakban és kivitelben készen kaphatók. Mint gyermekágy (nagyobbaknak is), íróasztal, festőállvány és ruhaszekrény 40 kor-tól feljebb. Vételkényszer nélkül megtekinthető

HERCZEGH

műasztalosnál.

Szalárdi-utca 17. szám. 261

Mivel külföldön és Amerikában több éven át dolgoztam **butor és különleges munkákat** szakszerűen készítek. Rajz, költségvetés s szakvélemény díjtalanul.

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Málnási borvíz

10 liter szállításkor, 1 liter 24 fillér házhoz szállítva.

Kitűnő gyógy- és üdítő viz. Gazdag a széntartalommal, elősegíti az emésztést, megszünteti a gyomorégést. Hűlés és köszvény ellen nagyon ajánlható. **FÓRAKTÁR:**

Mózes Áron, Kolozsvári-utca 104. sz.

Kapható minden üzletben. Vidéki rendelések gyorsan eszközöltetnek. Egészségesnek borral, gyenge gyomornak tisztán.

Telefon 1073. Telefon 1073.

CSEPPFOLYÓS GÁZ

(BLAUGAS) készen szállított világító gáz

Magánlakások, épületek, kávéházak, éttermek, gazdasági épületek, fürdők, községeknek kényelmes, veszélytelen világítása.

Azonos a vasúti kocsik izzóvilágításával. Laboratóriumi célokra kiválóan alkalmas.

Carbolineum gyártás és szállítás!
Földgázhoz a berendezés felhasználható.

Nincs veszély! Nincs üzem! Nincs kezelés!
Szakértő kiküldése költség felszámítás nélkül! Szakértő képviselőt keresek!

HEUFFEL SÁNDOR magánmérnök

Iroda: Budapest, VII, Rottenbiller-u. 1. Gázgyár: Czinkota

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Etvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótallók.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részvénytársaság Nagyvárad.

Felhívás elővételi jog gyakorlásra.

Folyó év május hó 4-én megtartott közgyűlésen hozott határozattal a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank és a Központi takarékpénztár rt. >Egyesült Biharmegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár rt.< cég alatt fuzionált; ugyanezen közgyűlés 8000 drb 400 korona n. é. új részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkéjének 5.600.000 koronáról

Nyolc millió nyolcszáz ezer koronára leendő felemelését

határozta el.

Ezen 8000 drb új részvényből 1000 drb a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank részvényesei részére 470 korona árban fix átengedtetett, míg a többi 7000 drb részvény átvételére az Egyesült Biharmegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár r. t. részvényeseinek biztosított az elővételi jog, minden 2 drb Egyesült Biharmegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár r. t. részvény után egy drb új részvényre a közgyűlés által megállapított 470 korona árban.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre **elővételi jogukat bezárólag folyó év május hó 31-ig gyakorolják.** Minthogy pedig a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank és a Központi takarékpénztár r. t. részvényeinek kieserelése csak később fog megtörténni, így az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett a régi Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank, illetve a régi Központi takarékpénztár r. t. részvényei mutatandók be. Így minden 3 drb bankrészvény után (4 Egyesültnek felelően meg) 2 drb új részvényre és 2 drb Központi takarékpénztár részvény után egy új részvényre van elővételi jog fentartva.

Az elővételi jog gyakorlása intézetünk Bémer-téri, avagy Nagyteleki-utcai pénztáránál teljesíthető. Az elővételi jog folyó hó 31-én megszűnik.

A befizetések 1911. december 15-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásakor részvényenként 70 korona fizetendő.

Az új részvények 1912. évtől kezdve részesülnek az üzleti haszonban, míg a folyó évre a befizetések után 5 százalék kamatot térítünk meg.

A közgyűlés által meghatározott 470 korona vételárból 400 korona az alaptőkét illeti, míg a 70 koronából a költségek levonának és a maradvány a rendes tartalékalaphoz csatolják.

A 470 korona vételárban befoglaltatik a kiállítás díj és bélyegilleték is.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által megállapítandó időben az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetésére vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1911. május hó 5-én.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Tkptr. R.-t. Igazgatósága.

327

Tölgy és bükkfa Parkéták

a legkiválóbb minőségben lerakással, vagy anélkül

az egyesült parkétgyárak részvénytársaság képviselőiben legelőnyösebben beszerezhetők:

WEISZ LAJOS

keresk. és műszaki iroda

Szacsвай-utca 81.

Telefon 323.

Dajkovits E.fényirodájában
Sas palotaesküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálítása
utólérhetetlen.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyás 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindezenmű izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

villamos világítás

Etvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővít. és átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb áron meg.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitünő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérője.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régiónak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult készvényénél, csúszás és meghűlések, él.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

FELDMAN NÁNDOR és TSA

BANK-ÜZLETE

313

Budapest, VI., Andrásy-út 50.

Első Magyar Általános Biztosító Társ. kerületi főügynöksége.

Kölcsönök vidéki takarékpénztári részvényekre és egyéb tőzsdén nem jegyzett papírokra a legmagasabb összegig, a legelőnyösebb feltételek mellett. Reál és személy-jogu győgszertárak vételének finanszírozása; törlesztés- és egyszerű jelzálog-kölcsönök, építési-, tisztviselői-kölcsönök; értékpapírok, tőzsdéi árfolyamon; állami-, városi-subvenciók eskomptálása; kölcsönök, hasznélvezettel és járadékkal terhelt ingatlanokra. Elsőrangú referenciák. Felvilágosítás díjmentes. :-:

Magyar és német levelezés! Telefon 21-10. Magyar és német levelezés!

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy jó hírnévnek örvendő péküzletemet cukrászdai sütemények készítésével kibővítve, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy mindennemű tiszta teavajból készült vajos sütemények, továbbá torták, piskóták, Perfék, fagylaltok és mind e szakmába vágó cikkek nálam naponta frissen állanak a n. é. közönség rendelkezésére. Megrendelések pontosan azonnal teljesítetnek és házhoz küldetnek. Tisztelettel:

Deutsch Benjámín,

Főüzlet: Szaecsvay-utca 41 szám.

Fióközletek: Szent László-tér Rimanóczy-ház.
Szent János-utca 4. szám, Rákóczi- (Fő)-utca
22. Középegy-ház.

Telefon szám 39.

27

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A nagyvárad i. sz. káptalan nyilvános versenytárgyalást hirdet, a most létesített »Ujiráz« telepes közönségben (Csökmő, Biharmegye, Köt vasutállomás) építendő iskola, lelkészlak és azok melléképületeinek építési munkáira.

1. A versenytárgyalás 1911. június hó 10-én, d. e. 10 órakor a nagyvárad i. sz. káptalani uradalom központi irodájában Nagyvárad, Sal Ferencz-u. 4|804. sz. a fog megtartani.

2. Felhivatnak ennél fogva vállalkozni szándékozók, hogy ajánlataikat a fenti határidőig ugyanott nyújtsák be, mert a később érkezettek figyelembe venni nem fognak.

3. Ajánlatok csakis az összes munkanemekre tehetők a téglá és cserép anyagok kivételével, melyeket az uradalom fog szolgáltatni az ottani gyártelepén. Ezen anyagoknak szállításáról a gyárteleptől mintegy 600 m-re fekvő építési helyig, valamint a vasuton érkező s az építési helytől 4 km-re eső vasutállomástól vállalkozó tartozik gondoskodni.

4. Csakis azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek az urad. mérnöki hivatala által szolgáltatott költségvetési úrlapon, ajánlattevő által beirt egységárak alapján számított összegekkel töltettek ki; úgy a szövegen, valamint az előméréteken változtatni nem szabad.

5. Ajánlattevő határozott kötelezettséget vállalni tartozik, hogy a munkálatokat ajánlatának jóváhagyási napjától számított 15 (tizenöt) nap alatt megkezdje és az összes munkálatokat 4 (négy) hónap alatt teljesen befejezi.

6. Az ajánlathoz 5 százalék bántpénz csatolandó.

7. A szóban forgó munkákhoz szükségelt tervek másolatai és előmerezett költségvetési úrlapok az urad. mérnöki hivatalánál 15 (tizenöt) koronáért beszerezhetők.

8. Ajánlattevő által az ajánlat elkészítése, evvel kapcsolatos számítások, esetleges utazások költségeit munkaadó uradalom nem téríti meg.

9. Építetők fentartja magának a jogot, hogy ajánlattevők közül szabadon választhat.

Nagyvárad, 1911. május 20-án.

Papp Imre,
főtiszt.

Saját érdeke,

hogy lehetőleg összpontosítsa szükségleteinek beszerzését egy cégnél, mert ez uton védi érdekeit legjobban.

- Előnyei:**
1. Nem kell ismeretlen cégekhez fordulni.
  2. Nem lesznek szétágazó kötelezettségek.
  3. Állandó összeköttetésnél pontos és reális kiszolgálást biztosít magának.
  4. Állandó összeköttetése mindig vigyázní fog önt vevőjének megtartani.

Saját érdeke, hogy csak ismert, előkelő céget tiszteljen meg bizalmával. ===

Aufrecht és Goldschmied utóda

Elek és Társa r.-t.

Budapest, IV., Károly-körut 10. sz.

Kaphatók kényelmes havi lefizetésre, állandó összeköttetésnél folyószámlára is:

1. A magyar és német irodalom összes termékei.
  2. Képek.
  3. Bőröndök és bőrönd-árak.
  4. Férfi fehérneműk.
  5. Látesővek.
  6. Fényképkészülékek, felszerelések.
  7. Vadászfegyverek, pisztolyok, flóbertek.
  8. Chinaezüstárak.
  9. Csillár- és petroleum-lámpák.
  10. Rézbutorok.
  11. Szőnyegek.
  12. Mindennemű hangszer.
- Tuloldali 12 osztályunk összes cikkei elsőrangú minőségűek és minden osztály cikkéről külön kiműtő árjegyzéssel rendelkezünk és a kívánt árjegyzéssel ingyen és bérmentve külföld.
- Elvünk: Vevőinknek megtartása, pontos kiszolgálás múltányos árák révén.
- Minden felvilágosítással szívesen szolgálunk.

**MEGELŐZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI CIPOGYÁR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrás, víz hőfoka 5.º Celsius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, csúz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknek, idült méh és petefészkek gyulladások, méh-hurut, medencébéli sejtszövetlob és izzadmányoknál. Ivógyógymód alakjában, idült gyomorbántalmaknál, makacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegségeknek, sárgaság és epeköveknek, meglepő gyógyhatás. Tükör, kád, mór, szénsav és iszap fürdők. Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 350 kényelmes lakó szoba, kitűnő vendéglők, jutányos éllap-árak, elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, tennis-pálya, gondozott sétautak 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta. — Posta, távirida, interarbán telefon. — Curtaxe és zenedij nincs. Prospektust küld az igazgatóság.

342

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

4726—1911. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A város tanácsától nyert megbízás folytán a Páris patak vasbetétes beton zárt csatornája építő munkálatainak vállalatba adása céljából folyó év **julius hó 4. napján d. e. 10 órakor** a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

700 méter hosszú, 3,5 méter széles és 3,32 méter magas boglyaalaku szelvénnel készített vasbetétes beton zárt csatorna.

Ajánlatot csak az összes munkálatokra lehet tenni, miért is egyes munkanemekre tett ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

Bánatpénzül 250.000 koronáig ez ajánlati összeg 5 százaléka ezen felüli összeg után 2 százaléka teendő le a város házipénztárába.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadék-képes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolatai csatolandó az ajánlathoz.

Ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1911. évi **julius hó 4. napján d. e. 10 órájáig** adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésben fognak felbontani.

Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak a szabályszerűen kiállított és pecsételt lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő az a munkálat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csakis egységárak megjelölése mel-

lett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsát a pályázók rendelkezésére, vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységi árakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek, ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések 10 koronáért megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ösmeri és azokat magára kötelezőknek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelezők.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés megtörténik ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon keresk. és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1911. május hó 20.

Komlóssy József,
tanácsnok mint az árverési
küldöttség elnöke.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi takarékpénztár részvénytársaság Nagyváradon.

Felhívás elővételi jog gyakorlására

A »Biharmegyei kereskedelmi ipar és terményhitelbank« és a »Központi takarékpénztár rt.« egyesülése alkalmából a Biharmegyei bank részvényeseinek az igazgatóság azt az előnyt biztosította, hogy az Egyesült intézet ujonnan kibocsátandó 8000 drb részvényéből 1000 darabra az elővételi jog csak a Biharmegyei bank részvényeseinek tartatott fenn, míg a fenmaradt 7000 drb. új kibocsátású részvényre az elővételi jog az Egyesült intézet összes részvényeseit illeti meg a külön felhívásban részletezett módokat szerint.

A fenti 1000 drb. részvényre a Biharmegyei bank részvényesei az elővételi jogot folyó hó végéig gyakorolhatják olyképp, hogy minden 3 darab Biharmegyei bank részvény után 1 drb új kibocsátású Egyesült intézetbeli részvényt vehetnek át K 470 árban, melyből K 70, — az elővételi jog gyakorlása alkalmából, a további K 400 ez év december 15-ig befizetendő.

Önként értendő, hogy ezen külön kedvezmény nem érinti a Biharmegyei bank részvényeseit, ezen felül megillető azt a jogát, hogy a külön felhívásban részletezett módokat szerint minden 3 darab Biharmegyei bank régi részvény után 2 drb. Egyesült intézetbeli új kibocsátású részvényt ugyancsak K 470 árban jegyezhesselek úgy, hogy végeredményben minden 3 drb Biharmegyei bank részvény után 3 drb új kibocsátású Egyesült Biharmegyei Bank és Központi takarékpénztár részvényre gyakorolható az elővételi jog.

Nagyvárad, 1911. május hó 5-én.

Az igazgatóság.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájviz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder foggerém	50 »
3 » Thymol	20 »
1 » Stomatin	20 »
1 » tégely Odontin fogpaszta	55 »
1 drb Odontin betét	35 »
1 üveg Picavan	98 »
1 üveg Bay Rum	35 »
1 » Jera violette brillantin	30 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantin	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajszkötő	15, 20 35 »

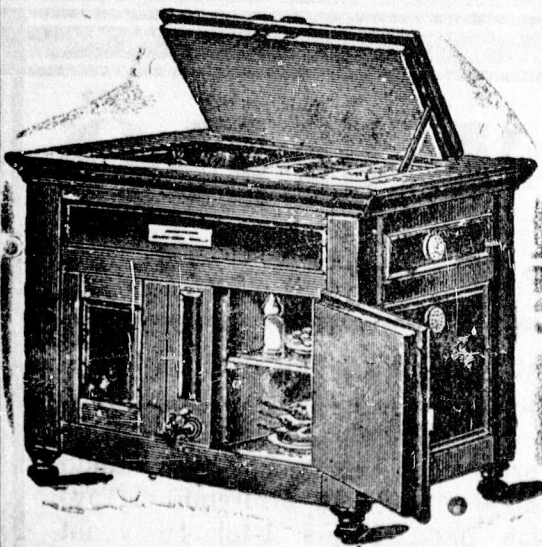
1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.
1 tégely Margit krém	40 »
1 » Diana krém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Lickner puder	38 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
3 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »
1 » » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	38 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfinomító	28 »
1 üvegtégely tejrém	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé bajszkefe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkefe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő krém	36 »
1 drb cipőkrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	30 »
1 mtr vörös gumicső	60 »
Egynegyed Ko Brunz watta	35 »

305

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Jégszekrények

nagy választékban

Fagylaltgépek

Ltr.	1	2	3	4
Kor.	10—	1250	1450	17—

Vajköpülőgépek

Ltr.	1	2	3
Kor.	360	480	560

Kerti vasbutorok állandó nagy választékban.

Modern konyhaberendezések zománcos és Alumínium edényekből.

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében.

Üdvözet Grázból!

Mielőtt szükségletét fedezi, kérje tőlem gazdag tartalmu mintagyűjteményemet, a legjobb styriai

férfi- és női loden-ról

vadász-, erdész-, turista-, rodel- és ski-sport és mindazok részére, akik a különféle időjárásoknak kitelve vannak, de különösen az én valódi styriai női loden-ről gyönyörű mintákkal, utazási- és séta-kosztümöknek, valamint összes divatszövetjeimről, férfi- és gyermek-ruhák, felöltők, ulster a legolesőbbtől a legfinomabb minőségben az általános elismert lelkiismeretes első és legnagyobb loden-kiviteli cégtől

VINZENZ OBLACK

cs. és kir. udvari posztó-szállító

GRAZ, Murgasse 9 szám.

Mintakönyvek szabómesterek és szabónők részére kívánatra rendelkezésükre állanak.

258

Olajban tört és zománcz-festékek.

Az itteni piacon 22 év óta fennálló festéknagyke eskedésemet és vegyészeti gyáramat teljesen újonnan berendezve és a legújabb villanyüzemű gépekkel felszerelve saját há- Zöldfa-u. 17. sz. a. helyeztem át, ahol állandóan nagy raktárt tartok az összes föld-festékekből, olajban tört és zománcz-festékekből stb. Register cassamon minden vevő egy kelettel ellátott szelvényt kap, melyeket minden hó végéig összegyűjtve, az összeg 3 százalékáig árut kap jutalék gyanánt.

Emke padlólack s parkerttf nymáz!

Diana és Pedal cipőkrém a legjobb!

A nagyérdemű közönség eddigi bizalmáért hálás köszönetet mondva, kérem a további támogatást is, tisztelettel

BERKES BERTALAN

EMKE padlólack, parquet, fényező és vegytisztító festék gyára 238

Nagyvárad, Zöldfa-utca, saját-ház.

Szövetkezetek 10 % engedményben részesülnek.

Minden rendelés azonnal házhoz szállítva.

Telefon 180

Telefon 180

Ő csász. és Apost. kir. Felségének legfelső felhatalmazása folytán.

A közös katonai jótékony célokra szánt

XXVIII-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ez az osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sorsjáték 21.135 készpénz nyereményt tartalmaz, 620.000 K összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A húzás 1911. június 22-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjáték osztályánál, III. ker., Vorderer Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytőzsdékben, adó-, pósta-, távirat-hivataloknál, vasúti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya).

Feldstrick Kálmán

könyvkötészete és dobozgyártása

Nagyvárad, Rákóczi-utca, Moskovits-ház

A Széchenyi étteremmel szemben.

Készít mindennemű a szalmába vágó munkát a legegyszerűbb és a legkészségesebb kivitelben.

Nagyvárad-város, Biharvármegye, Magy. kir. itélőtábla, a Nagyvárad és vidéki M. kir.

Adóhivatalok, M. kir. tanévadbadapródiškola és a megyei összes fűszolgabírók és körjegyzők szerződéses szállítója.

231

Legrégibb és legmegbízhatóbb nyaralási vállalat!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni e célra épült és fővárosi mintára berendezett

molykár elleni megóvó és biztosító vállalatunkra,

melyet a Heiman Lipót és Tsa cég eddigi nyaralási vállalatával tetemesen kibővítettünk.

Elfogadunk nyári gondozásra felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szőrme árukat, függönyöket, szőnyegetek stb. Azokat saját műhelyünkben kijavítva, hiba nélkül szolgáltatjuk vissza.

Kívánatra azokért házhoz küldünk; az üzlet tűz és betörés ellen biztosítva van.

Becsés pártfogást kérve, maradtunk

Kiváló tisztelettel

ZBORAY GYULA ÉS TÁRSA

szűcs üzlet. Fő-utca 7. szám.

Telep: Körözs-u. 32. Saját ház.

MEGNYILT a PÜSPÖKFÜRDŐ!

Magyar-Pécskai Dankó Boldizsár Kálmán kitűnő zenekara közreműködésével május hó 1-én a nagyközönség számára.

A fürdő híres gyógyvize a legkülönbözőbb betegségben bámulatos gyógyulást idéz elő. Vonatközlekedés naponta ötször, a nagyváradai állomásról. A vendéglőben kitűnő konyha és pince. — A szállodában teljes kényelem. Mérsékelt árak. — A fürdőben újonnan berendezett nagyszabású uszoda. — Fürdővonatok a mai naptól kezdve közlekednek. Minél számosabb látogatást kér

Kernáts János, fürdőbérő.

Flegyman

női-divat áruháza

az előkelő hölgyközönség bevásárlási forrása.

Alapított 1888.

Bémer-tér.